

Meetnet Amfibieën: resultaten 2010

Edo Goverse (RAVON) & Tom van der Meij (CBS)

Kikkers

De **bruine kikker** is wederom de meest waargenomen amfibiesoort binnen het Meetnet en is over de jaren heen gevolgd in 1.233 wateren! De soort laat nog steeds een **matige toename** zien, ondanks de lichte daling die de soort over de laatste jaren vertoont. Desalniettemin is de bruine kikker binnen het Meetnet 30% vaker waargenomen ten opzichte van het startjaar 1997.

De **heikikker** wordt gevolgd in 229 wateren en laat binnen het meetnet een **stabiel** voorkomen zien. Er zijn nog verschillende regio's waar de heikikker nog niet (afdoende) wordt gevolgd waardoor het wegen van de indexen voor de soort niet mogelijk is. De gewenste uitbreiding laat helaas nog op zich wachten. Op de RAVON website onder het kopje monitoring/Meetnet Amfibieën is na te lezen welke gebieden dit zijn.

De **boomkikker** heeft laat een **sterke toename** zien en is gevolgd in 475 wateren. De terugval die in 2009 plaatsvond heeft gelukkig niet doorgezet. Het lijkt er op dat de explosieve groei uit de jaren rond de eeuwwisseling min of meer is gestopt en dat de populaties nu zijn gestabiliseerd. Maar deze index kan nog veranderen omdat de gegevens van de Achterhoek nog niet zijn verwerkt. Lokaal wordt er her en der nog wel succes geboekt. Zo zijn enkele nieuwe natuurontwikkelingsgebieden in Zeeuws-Vlaanderen bekrond met de komst van de boomkikker: gefeliciteerd!

Het **groene kikkercomplex** laat een **matige toename** zien. Het groene kikkercomplex is een optelsom van de groene kikker onbepaald (plonzen), poelkikker, meerkikker en bastaardkikker. Bij elkaar is het complex waargenomen in 1.190

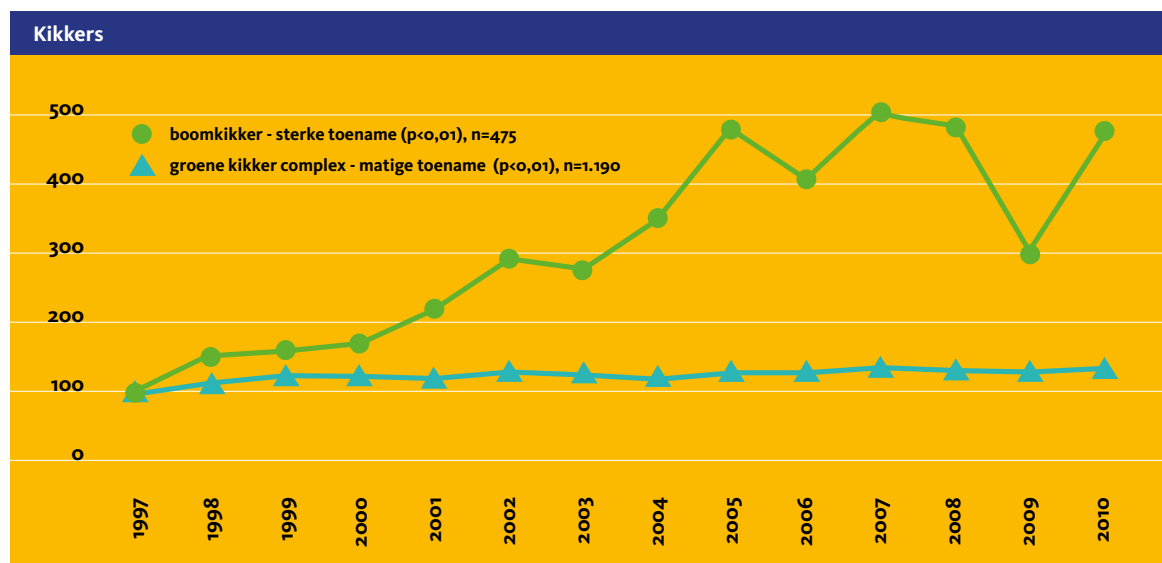


Gewone pad rustend aan het wateroppervlakte tijdens het voortplantingsseizoen in de Schoorlse Duinen (NH) (Foto: Thijs Broekkamp)

wateren verspreid door heel Nederland heen. De index- en trendberekeningen van **meerkikker** en **poelkikker** afzonderlijk zijn een afgeleide van het groene kikkercomplex van de locaties waarvan bekend is dat meer- of poelkikker er voorkomt. Beide soorten laten een **stabiel** voorkomen zien. Met de vorige nieuwsbrief is een zoekkaart gestuurd en hopelijk gaan meer en meer waarnemers op de afzonderlijke soorten letten. Op het telformulier mag op de voorzijde de procentuele schatting worden geschreven als het gemixte populaties betreft.

Salamanders

De **kleine watersalamander** krijgt ook met de trendberekening van 2010 een **matige toename** als beoordeling. Nooit eerder



Kikkers

200

150

100

50

0

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

bruine kikker - matige toename ($p < 0,01$), $n = 1.233$

heikikker - stabiel, $n = 229$

is de soort zo vaak waargenomen als in het afgelopen seizoen. Deze meest algemene watersalamander is gevolgd in 1.037 wateren.

De **vinpootsalamander** heeft, na twee jaar niet, weer een betrouwbare beoordeling! De soort komt van nature alleen voor beneden de grote rivieren en wordt momenteel gevold in 68 wateren en laat een **stabiel** voorkomen zien. De bijdrage van de groep waarnemers rondom Kampina heeft hier zeker een bijdrage aan geleverd.

De **kamsalamander** heeft wederom een **matige toename** als beoordeling. Over de jaren heen is de soort gevolgd in 277 wateren. Het blijft een van de belangrijkste soorten binnen het Meetnet en voor enkele specifieke gebieden (o.a. Naturazoo) zijn we naarstig op zoek naar nieuwe waarnemers.

De **Alpenwatersalamander** heeft ook wederom een **matige toename** als beoordeling. De soort wordt gevolgd in 293 wateren, allemaal beneden de grote rivieren, op zeven locaties in Drenthe na. Ook in Zeeland komt de Alpenwatersalamander

voor, zij het met een zeer beperkte verspreiding. In Zeeuws-Vlaanderen aan de Belgische grens zijn een paar gebieden met een zandbodem en juist daar zit de soort. Acht Zeeuwse wateren doen mee met de indexberekeningen.

De **vuursalamander** heeft helaas nog steeds geen betrouwbare beoordeling, ondanks de inspanningen van diverse vrijwilligers.

De soort kan het beste in het vroege voorjaar of late najaar gezocht worden, onder zware omstandigheden ('s avonds in het donker tijdens zware regenval met een temperatuur boven de 8°C). Ondanks het ontbreken van een beoordeling is er wel wat te melden over de soort. 2009 was een relatief goed jaar en er zijn veel salamanders geteld. Helaas hebben dezelfde tellers in 2010 juist bijna geen vuursalamanders gezien. Het blijft vooralsnog speculeren wat er gaande is, maar de situatie heeft onze aandacht. In 2009 zijn ook nieuwe waarnemers gevonden die bij enkele beken nabij het Vijlenerbosch weer zoeken naar de vuursalamander. Dat is ook gebeurd in 2010 met de vondst van een vuursalamander als klapper.

Kikkers

200

150

100

50

0

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

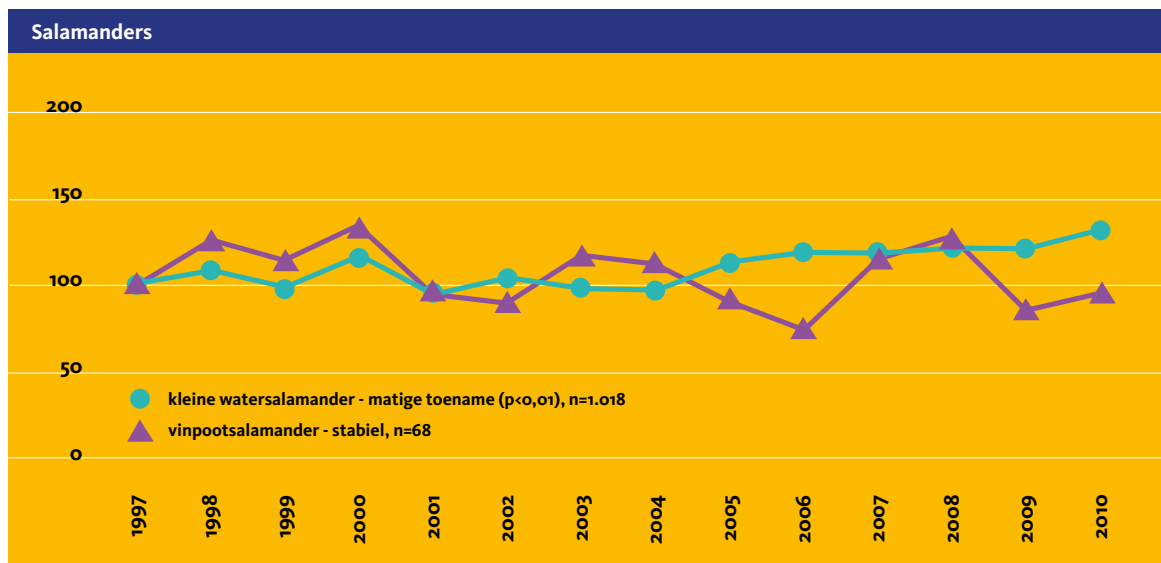
2008

2009

2010

poelkikker - stabiel, $n = 451$

meerkikker - stabiel, $n = 200$



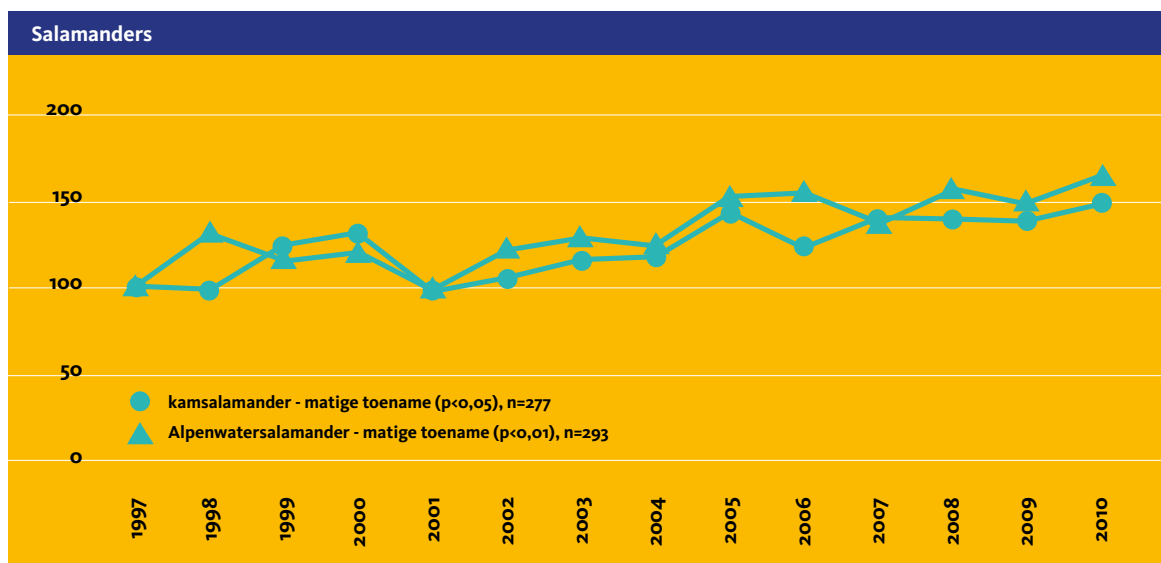
Padden

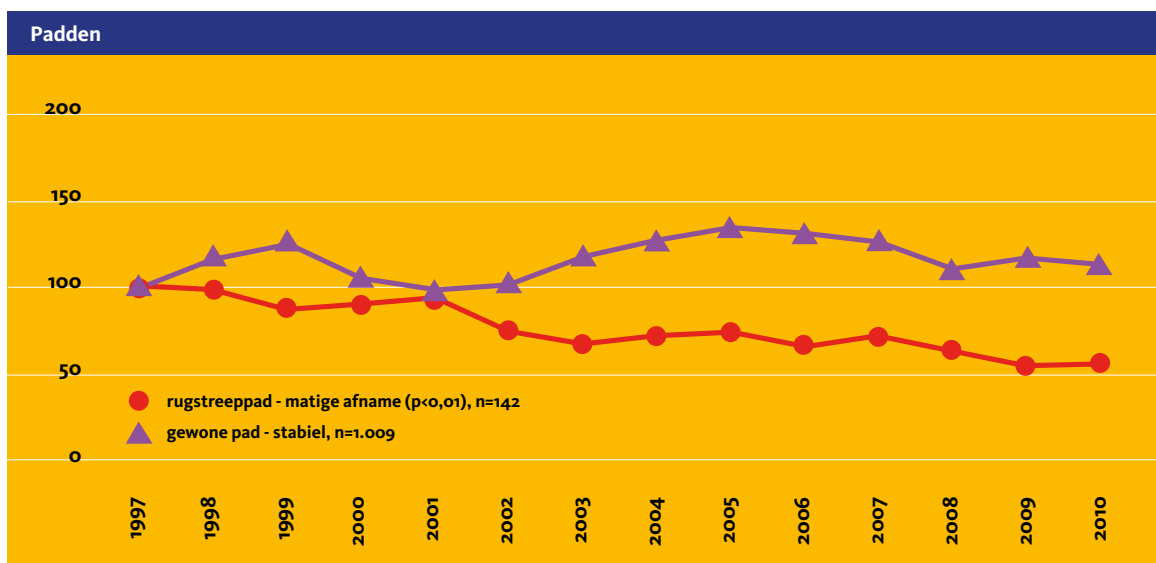
De meest algemene pad van Nederland, de **gewone pad**, heeft binnen het Meetnet een **stabiel** voorkomen en wordt gevolgd in 1.088 wateren. Hoewel het voorjaar relatief koude nachten kende hebben de padden toch hun voortplantingswater gevonden. Ondanks deze beoordeling ontvang ik uit de duinregio soms wel de opmerking dat men minder padden tegenkomt dan in voorgaande jaren. We zullen in de gaten houden of dit structureel is of dat het bij de gangbare fluctuaties hoort. De **rugstreeppad** blijft onze extra aandacht vragen. De rugstreeppad heeft jaren van achteruitgang gekend en zijn beoordeling is weer een **matige afname** ($n = 142$ deelgebieden). Het lijkt er op dat de afname gekenterd is. In 2010 zijn relatief evenveel rugstreeppadden waargenomen als in 2009. Samen met het CBS zijn we ook de indexen nader aan het analyseren. Het rugstreeppaddenseizoen kende een vliegende start. Eind

april had het geregend en waren er dagen met temperaturen boven de 20°C. Begin juni was qua temperatuur ook goed, alleen stond er veel wind wat het luisteren bemoeilijkt, en het bleef droog. Half juni kelderde de temperatuur. In De Bilt werd op 22 juni een avondtemperatuur gemeten van 4°C! Ook de maand juli kende meerdere koele avonden onder de 10°C, maar sloot wel erg nat af.

De **knoflookpad** is momenteel niet representatief opgenomen in het Meetnet. In de volgende nieuwsbrief komen we uitgebreid terug op de soort.

De **vroedmeesterpad** laat wederom een **stabiel** voorkomen zien. Alle beschermingsmaatregelen ten spijt laat de soort geen positieve reactie zien. De soort wordt professioneel gevolgd door het scheppen naar larven. In 2010 zijn er enkele nieuwe voortplantingswateren bijgekomen, maar er zijn ook diverse poelen waar geen voortplanting is waargenomen.





De **geelbuikvuurpad** laat in zijn vijf natuurlijke leefgebieden over de hele linie een **sterke toename** zien. Het jaar 2010 was cijfermatig een relatief goed jaar, maar valt natuurlijk niet te vergelijken met het super-jaar 2009 (wat werd veroorzaakt door de grote aanwas in 2008). De situatie is en blijft wel erg zorgelijk. Het blijft een feit dat er in 2010 maar 422 (sub)adulte dieren zijn geteld... De grootste populatie is ineens teruggezaakt tot het niveau van voor 2007...



Gewone padden in amplex onder water; op de voorgrond is een eiklomp van de bruine kikker zichtbaar (Foto: Thijs Broekkamp)

